



ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ  
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ  
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΚΠΣ

Αθήνα, 23 Μαΐου 2008  
Αρ. Πρωτ.:23105/ΓΔΑΑΠ 4632  
/ΕΥΘΥ 1

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Ταχ. Δ/ση : Νίκης 5-7, Αθήνα  
Ταχ. Κώδικας : 101 80

**ΠΡΟΣ: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ**

**Θέμα : Εγχειρίδια Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου Επιχειρησιακών  
Προγραμμάτων 2007-2013**

Σας διαβιβάζουμε τα Εγχειρίδια Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013, τα οποία περιλαμβάνουν γραπτές διαδικασίες, τυποποιημένα έντυπα και λίστες ελέγχου προς χρήση από τα στελέχη των Διαχειριστικών Αρχών, των Ενδιάμεσων Διαχειριστικών Αρχών και των Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Στόχου 1 και 2.

Τα Εγχειρίδια αυτά σχεδιάστηκαν σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Καν. 1828/2006 και τις κατευθυντήριες οδηγίες που έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή για την αξιολόγηση της θέσπισης των Συστημάτων Διαχείρισης και Ελέγχου και ολοκληρώθηκαν μετά από ευρεία διαβούλευση με όλες τις εμπλεκόμενες Διαχειριστικές Αρχές και Ενδιάμεσες Διαχειριστικές Αρχές.

Τα Εγχειρίδια Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013, είναι:

1. Το Εγχειρίδιο Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου Συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων και
2. Το Εγχειρίδιο Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων.

Στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών Διαχείρισης Συγχρηματοδοτούμενων Πράξεων περιγράφονται οι διαδικασίες και τα έντυπα που εφαρμόζονται για τη διαχείριση των συγχρηματοδοτούμενων

πράξεων εξαιρουμένων των πράξεων κρατικών ενισχύσεων και την πιστοποίηση των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων από όλες τις αρχές που διαχειρίζονται τις ανωτέρω συγχρηματοδοτούμενες πράξεις καθώς και από την Αρχή Πιστοποίησης.

Στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών Διαχείρισης Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων προδιαγράφονται οι κοινές διαδικασίες που εφαρμόζονται από όλους τους Ενδιάμεσους Φορείς κατά τη διαχείριση πράξεων κρατικών ενισχύσεων και προσδιορίζονται τα έντυπα και οι λίστες ελέγχου που απαιτείται να χρησιμοποιούνται σε κάθε διαδικασία. Με βάση τις απαιτήσεις του Εγχειριδίου Διαδικασιών Διαχείρισης Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων και ανάλογα με τη φύση και το είδος του συγχρηματοδοτούμενου καθεστώτος ενίσχυσης εκδίδονται από τους αρμόδιους φορείς κανονιστικές πράξεις ή ειδικότεροι οδηγοί εφαρμογής ή εγκύκλιοι, οι οποίες προσδιορίζουν τους ειδικότερους κανόνες διαχείρισης του εκάστοτε καθεστώτος ενίσχυσης και τα έντυπα που χρησιμοποιούνται. Κατά την έκδοση των ανωτέρω διασφαλίζεται από την οικεία Διαχειριστική Αρχή και όπου απαιτείται σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Συντονισμού, η συμβατότητά τους με τις απαιτήσεις του συνημμένου εγχειριδίου και των κανόνων του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου.

Τα ανωτέρω Εγχειρίδια δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ΥΠΟΙΟ, [www.espa.gr](http://www.espa.gr).

## **Ο Υφυπουργός Οικονομίας και Οικονομικών**

**Γιάννης Παπαθανασίου**

### Εσωτερική Διανομή :

- Γραφείο Υφυπουργού κ. Ι. Παπαθανασίου
- Γραφείο Γ.Γ. κ. Π. Δρόσου
- Γραφείο Γεν. Δ/ντή κ. Εμμ. Κατσιαδάκη
- ΕΥΣ
- ΕΥΣΣΑΑΠ
- ΕΥ ΟΠΣ
- ΕΥ Αρχή Πληρωμής
- Δ/νση ΠΔΕ

### Κοινοποίηση:

- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**  
DG REGIO  
RUE DE LA LOI 200  
B-1049 BRUSSELS  
Attention: Mr SEYLER
- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**  
DG EMPLOI  
RUE DE LA LOI 200  
B-1049 BRUSSELS  
Attention: Mrs D. SORASIO

- **ΕΔΕΛ**  
Γραφείο Προέδρου κ. Λέτσιου  
Δ 51, Γραφείο Δ/ντριας  
Δ 52, Γραφείο Δ/ντη
- **ΜΟΔ Α.Ε.**  
Γενικό Διευθυντή κ. Δ. Αγουρίδη  
Μιχαλακοπούλου 103, 115 27 Αθήνα

## **ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ**

### **Γ Ε Ν Ι Κ Ο Ι   Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ε Ι Σ   Υ Π Ο Υ Ρ Γ Ε Ι Ω Ν &   Π Ε Ρ Ι Φ Ε Ρ Ε Ι Ω Ν**

#### **Υπουργείο Εσωτερικών**

Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης,  
κ. Βασίλειο Ανδρονόπουλο  
Βασ. Σοφίας 15, 106 74 Αθήνα

Ειδικό Γραμματέα Διοικητικής Μεταρρύθμισης  
Κ.Μιχάλη Αγγελόπουλο  
Θεοφιλοπούλου 18 & Μεναιχμου, 117 43 Αθήνα

#### **Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών**

Ειδικό Γραμματέα Ψηφιακού Σχεδιασμού κ. Βασίλειο Ασημακόπουλο  
Νίκης 5-7, 101 80 Αθήνα

#### **Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων**

Ειδικό Γραμματέα κ. Δημήτρη Παπαγιαννίδη  
Λεωφ. Αθηνών 58, 104 41 Αθήνα

#### **Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας**

Γενικό Γραμματέα Διαχείρισης Κοινοτικών & Άλλων Πόρων, κ. Κων/νο Τσουτσοπλίδη  
Πειραιώς 40, 101 82 Αθήνα

#### **Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.**

Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Έργων κ. Δημοσθένη Κατσιγιάννη  
Χαρ. Τρικούπη 182, 101 78 Αθήνα

Γενικό Γραμματέα ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Ευάγγελο Μπαλτά  
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα

#### **Υπουργείο Ανάπτυξης**

Ειδικό Γραμματέα Ανταγωνιστικότητας κ. Ε. Σταυρόπουλο  
Μεσογείων 56, 115 27 Αθήνα

#### **Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών**

Γενικό Γραμματέα Μεταφορών & Επικοινωνιών κ. Σίμο Σιμόπουλο  
Αναστάσεως 2 & Τσιγάντε, 153 69 Παπάγου

#### **Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων**

Γενικό Γραμματέα, κ. Δ. Πλατή  
Μητροπόλεως 15, 101 30 Αθήνα

Ειδικό Γραμματέα, κ. Γ. Πανδρεμένο  
Πιπτακού 2 και Περιάνδρου, 105 58 Αθήνα

#### **Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης**

Γενικό Γραμματέα, κ. Αριστείδη Καλογερόπουλο – Στράτη  
Αριστοτέλους 17, 104 33 Αθήνα

#### **Υπουργείο Πολιτισμού**

Γενικό Γραμματέα κ. Θοδωρή Δραβίλλα  
Μπουμπουλίνας 20, 106 82 Αθήνα

**Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης**

Γενικό Γραμματέα, κ. Δημήτριο Σταμάτη  
Γ. Κακουλίδου 1, 691 00 Κομοτηνή

**Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας**

Γενικό Γραμματέα, κ. Γεώργιο Τσιότρα  
Τ. Οικονομίδη και Καθ. Ρωσίδα 11, 540 08 Θεσσαλονίκη

**Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας**

Γενικό Γραμματέα, κ. Ανδρέα Λεούδη  
Πνευματικό Κέντρο Κοζάνης, 501 00 Κοζάνη

**Περιφέρεια Ηπείρου**

Γενικό Γραμματέα, κ. Δ. Πανοζάχο  
8<sup>ης</sup> Μεραρχίας 5, 454 45 Ιωάννινα

**Περιφέρεια Θεσσαλίας**

Γενικό Γραμματέα, κ. Φώτιο Γκούπα  
Σωκράτους 111, 413 36 Λάρισα

**Περιφέρεια Ιονίων Νήσων**

Γενικό Γραμματέα, κ. Σ. Βόσδου  
Εθν. Παλαιοκαστρίτσας, Αλυκές Ποταμού, 491 00 Κέρκυρα

**Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος**

Γενικό Γραμματέα, κ. Σπυρίδωνα Σπυρίδων  
Ν.Ε.Ο. Πατρών-Αθηνών 28, 264 41 Πάτρα

**Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος**

Γενικό Γραμματέα, κ. Αθανάσιο Σκορδά  
Υψηλάντου 1, 331 00 Λαμία

**Περιφέρεια Αττικής**

Γενικός Γραμματέας, κ. Χαρ. Μανιάτη  
Ευαγγελιστρίας 2, 105 63 Αθήνα

**Περιφέρεια Πελοποννήσου**

Γενικό Γραμματέα, κ. Ν. Αγγελόπουλο  
Τέρμα Ερυθρού Σταυρού, 221 00 Τρίπολη

**Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου**

Γενικό Γραμματέα, κ. Ιωάννη Λέκκα  
Κουντουριώτου 77, 811 00 Μυτιλήνη

**Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου**

Γενικό Γραμματέα, κ. Χαρ. Κόκκινο  
Επτανήσου 35, 841 00 Ερμούπολη - Σύρος

**Περιφέρεια Κρήτης**

Γενικό Γραμματέα, κ. Σεραφείμ Τσόκα  
Πλ. Κουντουριώτη, 712 02 Ηράκλειο Κρήτης

## ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

### **Υπουργείο Εσωτερικών**

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Διοικητική Μεταρρύθμιση  
Προϊστάμενο Δ.Α., κ. Στέλιο Χριστάκο  
Λέκκα 23-25, 105 62 Αθήνα

### **Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών**

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Ψηφιακή Σύγκλιση  
Προϊστάμενο Δ.Α., κ. Δημήτρη Δεσύπρη  
Λέκκα 23-25, 105 62 Αθήνα

### **Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας**

Προϊστάμενο Δ.Α.  
Λεωφ. Γεωργικής Σχολής 65  
570 01 Πυλαία Θεσσαλονίκης

### **Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων**

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης  
της Υπαίθρου  
Προϊστάμενο Δ.Α. κ. Σκανδάλη Βασίλειο  
Λεωφ. Αθηνών 58, 104 41 Αθήνα

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Αλιεία  
Προϊστάμενο Δ.Α. κ. Κων/νο Λολίδη  
Ιεροσολύμων 6, 112 52 Αθήνα

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+  
Προϊστάμενο Δ.Α. κ. Παναγιώτη Καραδήμα  
Λεωφ. Αθηνών 58, 104 41 Αθήνα

### **Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας**

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού  
Προϊστάμενο Δ.Α. κ. Ζερβό Γεώργιο  
Δεληγιώργη 9, 104 37 Αθήνα

Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων ΕΚΤ  
Προϊσταμένη Δ.Α. κα Μπράβου Χρυσούλα  
Αγησιλάου 23-25, Αθήνα

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL  
Προϊσταμένη Δ.Α. κα Καρολίδου Ευγενία  
Πειραιώς 40, 104 37 Αθήνα

### **Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.**

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Ενίσχυση Προσπελασιμότητας  
Προϊσταμένη Δ.Α. κα Καρατσάμη Παρασκευή  
Λ. Μεσογείων 109-111 (Κτίριο Γ1, 5<sup>ος</sup> όροφος), 114 72 Αθήνα

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Περιβάλλον- Αειφόρος Ανάπτυξη  
Προϊστάμενο Δ.Α.  
Ιτέας 2 & Ευρυτανίας, 115 23 Αθήνα

### **Υπουργείο Ανάπτυξης**

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα  
Προϊσταμένη Δ.Α. κα Αραμπατζή Αγγελική  
Λεωφ. Μεσογείων 56, 115 27 Αθήνα

### **Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών**

Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Μεταφορών  
Προϊσταμένη Ε.Δ.Α. κα Γιώτη Ελένη  
Αγίας Σοφίας 10, 154 51 Νέο Ψυχικό

### **Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων**

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Προϊστάμενο Δ.Α. κ. Τσαγιάννη Βασίλειο  
Πιπτακού 2 & Περιάνδρου, 105 58 Αθήνα

**Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης**

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Υγείας – Πρόνοιας  
Προϊσταμένη Δ.Α. κα Δαλαβέρη Φωτεινή  
Γλάδστωνος 1<sup>Α</sup> & Πατησίων, 106 77 Αθήνα

**Υπουργείο Πολιτισμού**

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Πολιτισμός  
Προϊστάμενο Δ.Α.  
Θεμιστοκλέους 87 & Μεθώνης, 106 81 Αθήνα

**Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης**

Προϊστάμενο Ε.Δ.Α. κ. Εξάρχου Τρύφωνα  
Λοχ. Ορφανουδάκη & Ηλέκτρας, 691 00 Κομοτηνή

**Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας**

Προϊσταμένη Ε.Δ.Α. κα Ωραιοπούλου Αγγελική  
Λεωφ. Γεωργικής Σχολής 65, 570 01 Πυλαία Θεσσαλονίκης

**Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας**

Προϊστάμενο Ε.Δ.Α. κ. Κωτούλα Βασίλειο  
Καμβουνίων 16<sup>Α</sup>, 501 00 Κοζάνη

**Περιφέρεια Ηπείρου**

Προϊσταμένη Ε.Δ.Α. κα Ρόκκου Ελένη  
Βορ. Ηπείρου 20, 453 33 Ιωάννινα

**Περιφέρεια Θεσσαλίας**

Προϊστάμενο Ε.Δ.Α.  
Σωκράτους 111, 413 36 Λάρισα

**Περιφέρεια Ιονίων Νήσων**

Προϊστάμενο Ε.Δ.Α.  
Αλυκές Ποταμού, Εθν. Παλαιοκαστρίτσας, 491 00 Κέρκυρα

**Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος**

Προϊστάμενο Ε.Δ.Α. κ. Τζωρτζή Μιχάλη  
ΝΕΟ Πατρών – Αθηνών 28, 264 41 Πάτρα

**Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος**

Προϊστάμενο Ε.Δ.Α. κ. Κόρκο Ευάγγελο  
Υψηλάντου 12, 351 00 Λαμία

**Περιφέρεια Αττικής**

Προϊστάμενο Ε.Δ.Α. κ. Λέμα Κωνσταντίνο  
Λεωφ. Συγγρού 98-100, 117 41 Αθήνα

**Περιφέρεια Πελοποννήσου**

Προϊστάμενο Ε.Δ.Α. κ. Σκούρα Αναστάσιο  
Τέρμα Ερ. Σταυρού, 221 00 Τρίπολη

**Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου**

Προϊστάμενο Ε.Δ.Α. κ. Φυτά Δημήτριο  
1ο χλμ. Μυτιλήνης – Λουτρών, 811 00 Μυτιλήνη

**Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου**

Προϊστάμενο Ε.Δ.Α. κ. Βουτσίνο Αντώνιο  
Ακτή Παπάγου 46, 841 00 Ερμούπολη

**Περιφέρεια Κρήτης**

Προϊσταμένη Ε.Δ.Α. κα Μπρεδάκη Ελένη  
Δουκός Μποφώρ 7, 712 02 Ηράκλειο